

22.12.2020

POL-2020-71997

Poliisihallitus/Esikunta
Poliisitarkastaja Vesa Pihajoki

Oulun poliisilaitoksen lausunto sisäministeriön työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi puolustusvoimien virka-avusta poliisille sekä eräistä siihen liittyvistä laeista

Sisäministeriö on pyytänyt 6.11.2020 päivätyllä kirjeellään SM2027892 lausuntoa virkamiestyöryhmän mietinnöstä luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Puolustusvoimien virka-avusta poliisille sekä siihen liittyvistä laeista. Oulun poliisilaitoksen lausuntoluonnos toimitetaan pyynnön mukaisesti Poliisihallitukselle.

Nykyinen asiaan liittyvä lainsäädäntö ei ole nykyisessä turvallisuusympäristössä ajantasainen. Esityksessä lainsäädäntöä on ajantasaisesti vastaamaan nykyisen toiminnan vaatimuksia.

Varautuminen vaativan virka-avun antamiseen on hyvin merkityksellinen uudistus olemassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna. Pyydetävän virka-avun ennakoiminen uhkarvion perusteella mahdollistaa nykyvaatimusten mukaisen nopean reagoinnin niissä tilanteissa, missä vaativa virka-apu voi tulla kyseeseen. Ennakoinnin kautta pystytään vastaamaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vaatimukseen voimakeinojen käytön tarkasta suunnitelmallisuudesta. Lisäksi tällä helpotetaan huomattavasti virka-apua pyytävän ja sitä antavan viranomaisen resurssien asianmukaista käyttöä.

Vaativaan virka-apuun liittyvä päätöksentekomenettely on ymmärrettävästi viety hyvin korkealle tasolle. Nykyaikaiset operatiivisen toiminnan vaatimukset eri tilanteiden hoidossa vaativat kuitenkin tarvittaessa nopeita päätöksenteon ketjuja. Päätösten vieminen monen tason taakse kiireellisissä tilanteissa aiheuttaa väistämättä viivytyksiä. Kiireellisissä tilanteissa esityksen mukaan vaativan virka-avun päätös (sotilaallinen voima) voidaan tehdä puolustusministeriössä tai Rajavartiolaitoksessa sisäministeriön pyynnöstä. Päätöksenteon tosiasiallisen toiminnan varmistaminen ja testaaminen päätöksentekoketjun osalta on tärkeä. Esimerkkinä voidaan mainita vaativana virka-apuna pyydetävän puolustusvoimien raskas tarkkuuskivääri nopeassa tilanteessa raskaan ajoneuvon pysäyttämiseksi. Kuvatussa tilanteessa päätöksenteon aikajänne on korkeintaan muutamia kymmeniä minuutteja ja tästä johtuen päätöksenteon nopeus on merkityksellistä. Nopeissa tilanteissa päätöksenteon ketjun toiminnan tärkeys korostuu ja poliisilaitoksen näkemyksen mukaan päätöksenteon toiminnan varmistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Lausuntopyynnössä on pyydetty erityisesti kiinnittämään huomiota esityksen 9§:n vaihtoehtoihin. Edellisessä kappaleessa käsitellyn perusteella nopeampi päätöksentekomalli kuvatussa tilanteessa olisi poliisilaitoksen näkemyksen mukaan vaihtoehto A.

Muilta osin poliisilaitoksella ei ole esitykseen lausuttavaa.

Apulaispoliisipäällikkö

Arto Karnaranta

Ylikomisario

Arto Autio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 22.12.2020 klo 10:47. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.